



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ

ПРОФЕСІЙНЕ ЗРОСТАННЯ МОЛОДІ: ІДЕЇ, ТРАЄКТОРІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ 2026



УДК 378.091.12:005.336.5-057.875

ББК 74.489.4

П 78

*Рекомендовано до друку вченою радою гуманітарного факультету
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 2 від 25 лютого 2026 року)*

Упорядники:

Циганюк Л. І., доктор філософії з музикознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та методики музичної освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Качуринець Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри вокалу та диригентсько-хорових дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Професійне зростання молоді: ідеї, траєкторії, перспективи : збірник наукових праць студентської молоді / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець. Хмельницький : ХГПА, 2026. Вип. V. 472 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Топорівська Я. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, декан факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Зарицька А. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва факультету культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори цих публікацій.

©Циганюк Л.І., 2026
©Качуринець Л.В., 2026

Анна Постолювська. Особливості навчання гри на фортепіано дітей молодшого шкільного віку в процесі музичного навчання.....	386
Галина Іюльська. Сучасні тенденції удосконалення музично-інструментальної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва у ЗВО.....	393
Поліна Очеретенко. Формування виконавських умінь майбутніх вчителів музичного мистецтва ЗВО у класі фортепіано.....	399
Марія Бакланова. Формування професійних якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	407
Микола Зуєв. Формування художньо-інтерпретаційних умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі інструментально-виконавської підготовки.....	413
Валентина Наконечна. Підходи до навчання технік дихання у процесі підготовки майбутніх викладачів вокалу.....	418
Остап Цідило, Анатолій Міненко. Методичні засади формування виконавської майстерності саксофоніста у процесі фахової підготовки бакалавра.....	424
Борис Роман Ростецький, Людмила Щур. Роль співу у музичному вихованні школярів (за М. Леонтовичем).....	428
Петро Пісяк, Людмила Щур. Духовна музична традиція України у вихованні ціннісних орієнтацій школярів.....	431
Дар'я Багрій, Сергій Качуринець. Особливості побудови та змісту навчального заняття з українського народного танцю.....	435
Майя Богатирьова. Естетичне виховання в хореографічному колективі як основа формування творчої особистості дитини.....	442
Ангеліна Яремій. Психолого-педагогічна роль керівника хореографічного колективу у формуванні стресостійкості учасників.....	449
Юлія Романишина. Актуалізація народного співу в позашкільній мистецькій освіті.....	456
Анна Бліндер. Педагогічна цінність музично-рухливих ігор у психоемоційному розвитку дітей з ООП.....	463
Дарина Лісовська. Синергія традицій та інновацій: педагогічні та виконавські аспекти в сучасному мистецькому просторі.....	468

РОЛЬ СПІВУ У МУЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ШКОЛЯРІВ (ЗА М. ЛЕОНТОВИЧЕМ)

Борис Роман РОСТЕЦЬКИЙ,

студент IV курсу бакалаврату

спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

факультету мистецтв

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Людмила ЩУР,

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри

музикознавства та методики музичного мистецтва

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

У тезах розкрито роль співу у музичному вихованні школярів крізь призму педагогічних поглядів Миколи Леонтовича. Акцентовано увагу на значенні вокальної та хорової діяльності як засобу формування музичних умінь, емоційної культури та національної свідомості учнів. Обґрунтовано актуальність ідей Леонтовича для сучасної системи загальної середньої освіти та їхній виховний потенціал у процесі музичного навчання.

Ключові слова: *музичне виховання, спів, хоровий спів, школярі, Микола Леонтович, народна пісня, національна культура, мистецька освіта*

Роль співу у музичному вихованні школярів є однією з ключових проблем мистецької педагогіки, що послідовно осмислювалася в українській музично-освітній традиції. Особливе місце в цьому контексті належить педагогічним поглядам Миколи Леонтовича – видатного українського композитора, хорового диригента й мислителя, для якого спів був не допоміжним, а центральним елементом музичного навчання у школі (Гордійчук, 1973:82). Він розглядав вокальну діяльність як найбільш природний і доступний шлях залучення дитини до світу музики, оскільки людський голос є

першим інструментом формування музичного мислення та емоційного ставлення до мистецтва.

У педагогічній концепції Леонтовича спів виступає не лише засобом формування музичних умінь, а й чинником загального розвитку особистості. Через вокальну діяльність дитина розвиває здатність слухати, відчувати інтонацію, ритм і гармонію, що безпосередньо впливає на її емоційну сферу. Водночас спів сприяє формуванню внутрішньої дисципліни, зосередженості та навичок самоконтролю, що зумовлює необхідність його систематичного й усвідомленого використання в освітньому процесі.

Особливу увагу Леонтович приділяв хоровому співу як формі колективної музичної діяльності. Хор у школі, на його переконання, виконує важливу соціально-виховну функцію, формуючи в учнів почуття відповідальності за спільний результат, уміння працювати в колективі та слухати загальне звучання ансамблю (Грінченко, 1959:472). Саме у процесі колективного музикування, за Леонтовичем, найповніше розкривається виховний потенціал музичного мистецтва.

Важливим принципом музичного виховання є опора на народнопісенну традицію. Українська народна пісня органічно відповідає мовним і психологічним особливостям дітей, оскільки тісно пов'язана з живою мовою та повсякденним життям народу. Використання народного пісенного матеріалу у шкільному співі сприяє формуванню національної самосвідомості, почуття приналежності до рідної культури й засвоєнню моральних та духовних цінностей (Гордійчук, 1973:94).

М. Леонтович послідовно відстоював ідею свідомого ставлення учнів до процесу співу, заперечуючи механічне заучування музичного матеріалу. Він наголошував на необхідності осмислення художнього змісту твору, аналізу тексту, характеру мелодії та емоційного забарвлення, що сприяє розвитку музичного мислення й формуванню стійкого інтересу до музичного мистецтва (Луканюк, 1989:42).

Важливе місце у педагогічних поглядах Леонтовича посідає питання

збереження та розвитку дитячого голосу. Він підкреслював необхідність урахування вікових особливостей школярів, поступовості ускладнення вокальних завдань і добору репертуару, який не шкодив би голосовому апарату дитини та забезпечував позитивне емоційне ставлення до співу.

У сучасній системі загальної середньої освіти ідеї Леонтовича щодо ролі співу зберігають свою актуальність. Спів залишається провідною формою музичної діяльності на уроках мистецтва, оскільки дає змогу інтегрувати музику з літературою, історією та народознавством, сприяючи цілісному художньому розвитку учнів.

Таким чином, аналіз ролі співу у музичному вихованні школярів крізь призму педагогічних ідей Миколи Леонтовича засвідчує його багатовимірне значення. Спів постає не лише засобом оволодіння музичними знаннями та навичками, а й важливим чинником формування національної свідомості, емоційної культури та духовних цінностей особистості (Гордійчук, 1973:100).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гордійчук, М. М. (1973). Микола Леонтович. *На музичних дорогах: статті та рецензії* (с. 82–101). Київ.
2. Грінченко, М. О. (1959). М. Д. Леонтович. У кн. *Вибране* (упоряд. і ред. М. Гордійчук; с. 466–490). Київ: АН УРСР, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії.
3. Луканюк, Б. (1989). Про творчий метод М. Леонтовича. *Українське музикознавство: науково-методичний міжвідомчий щорічник*, 24, 36–45.

